

คำวินิจฉัยของ นายผัน จันทรปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๑/๒๕๕๕

วันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคพลังเกษตรกร

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคพลังเกษตรกร ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคพลังเกษตรกรเป็นพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ตั้งแต่วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๓ ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” ปรากฏว่าเมื่อครบกำหนดเวลาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคพลังเกษตรกรคือ ภายในวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๔ ที่พรรคพลังเกษตรกรต้องดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ แต่ปรากฏว่าพรรคพลังเกษตรกรไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ กล่าวคือ ไม่มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพลังเกษตรกร ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการและให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้องให้พรรคพลังเกษตรกร เพื่อยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ และในการส่งสำเนาคำร้องให้พรรคพลังเกษตรกร เพื่อยื่นคำชี้แจงนั้น ได้ส่งโดยทางไปรษณีย์ตอบรับ แต่ปรากฏว่า ไม่มีผู้รับและได้ส่งคืนมา สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญในฐานะหน่วยธุรการของศาลรัฐธรรมนูญได้ประสานไปยังที่ทำการพรรคพลังเกษตรกร และได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่พรรคว่า ให้ติดต่อกับนายประโยชน์ มั่นคงดี อดีตหัวหน้าพรรค ซึ่งยังคงเป็นสมาชิกพรรค จึงได้ติดต่อไปยังนายประโยชน์ ฯ ซึ่งลงลายมือชื่อรับเอกสารดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๔ พร้อมรับว่า จะทำหนังสือไม่คัดค้านการยุบพรรคพลังเกษตรกรแต่จนถึงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ พรรคพลังเกษตรกรก็ยังมีได้ยื่นคำชี้แจงแต่ประการใด

พิจารณากรณีดังกล่าวแล้วเห็นว่า การส่งสำเนาคำร้องให้พรรคพลังเกษตรกรเพื่อยื่นคำชี้แจงนั้น ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการรับสำเนาคำร้อง เนื่องจากหัวหน้าพรรคลาออก และนายถาวร คะโยธา รองหัวหน้าพรรคปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้าพรรคไม่ได้เป็นผู้รับสำเนาคำร้องเมื่อพรรคพลังเกษตรกรยังได้มีการยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา จึงมีคำสั่งให้ส่งสำเนาคำร้องพร้อมเอกสารประกอบไปยังรองหัวหน้าพรรคปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้าพรรคตามที่อยู่ของพรรคพลังเกษตรกรที่แจ้งไว้ต่อนายทะเบียนอีกครั้งหนึ่ง พร้อมทั้งให้ปิดประกาศหนังสือส่งสำเนาคำร้องพร้อมเอกสารไว้ ณ ที่ทำการศาลรัฐธรรมนูญ

ปรากฏข้อเท็จจริงว่า พรรคพลังเกษตรกรได้รับสำเนาคำร้องปรากฏตามใบตอบรับไปรษณีย์ เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๔ ซึ่งครบกำหนดยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาในวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๔ ประกอบกับระยะเวลาการปิดประกาศดังกล่าว ณ ที่ทำการศาลรัฐธรรมนูญได้ครบกำหนดแล้ว พรรคพลังเกษตรกรก็มีได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ

ข้อพิจารณาและคำวินิจฉัย

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ขอให้สั่งยุบพรรคพลังเกษตรกร เนื่องจากพรรคพลังเกษตรกรไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ซึ่งบัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิก ตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” และ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้...(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒”

และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” เมื่อพรรคพลังเกษตรกรมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคพลังเกษตรกรได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

โดยเหตุผลดังได้วินิจฉัยข้างต้น จึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคพลังเกษตรกร

นายผัน จันทรปาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ